

MELDURIN

– Verða okkara tilmæli fylgd, so trúgvi eg upp á, at okkara mál um 50 heiltíðarstørv í føroyskari filmsvinnu og ein fulltíðar føroyskur spælfilmur um tíggu ár, gerst veruleiki, sigur Jákup Veyhe

Mynd: Álvur Haraldsen

Kvøldskúlan, Tekniska skúla og Studentarskúlan. Og saman við Sjóнварpinum fingutey gjørt Klippfisk – eina filmsverkstovu sum hon er í dag.

– Á tann hátt fingutey vit neyðugu útgerðina, sigur Jákup Veyhe.

Sjóнварpið var sum sagt við, og Mikkjal Helmsdal var stjóri um tað mundið, og tað seinasta hann gjørði sama dag sum hann gavst, var at seta sendingina, »Agurk«, á skrá, sigur Jákup Veyhe.

Agurk var sending, har fólk kundu senda sínar egnu filmsupptøkur inn, har hesar so vórðu vístar í sjóнварpinum. Tað vóru næstan bara ung fólk, ið sendu filmar inn. Og fleiri av filmunum handlaðu um dreingir við revolverum sum jagstraðu aðrar dreingir. – Ikki var góðskan serliga góð – men tað er óiva stuttligt at síggja afturá kortini.

– Vit sóu tó skjótt, at skuldi Klippfisk fáast at virka, máttu vit seta fólk at hava dagligu leiðsluna. Tað fungeraði at byrja við á tann

hátt, at vit høvdu lykjar til hølini, og tað merkti, at fólk komu allar tíðir av døgnum, og so máttu vit oman at lata teimum upp, sigur Jákup Veyhe.

Teir spurdu seg so fyri ymsastaðni um stuðul, at reka Klippfisk fyri. Millum annað í Mentamálaráðnum, men har bar einki til.

– Vit gjørdu so tað, at vit skrivaðu býráðnum eitt bræv, og tað vísti seg, at teir vóru til reiðar at lata okkum stuðul, so vit kundu seta fólk burtur av at taka sær av Klippfisk, sigur Jákup Veyhe.

Hann heldur, at tað var sera væl gjørt av kommununi, soleiðis at hava stuðlað Klippfisk øll hesi árin.

– Klippfisk hevur avgjørt havt sín týðning, tí tað er nógv hent innan filmsøkið hesi seinastu tíggu árin, frá tí, at fólk kundu senda filmar inn til »Agurk« og so fram til dagin í dag, sigur Jákup Veyhe.

Filmsgerð sum vinnugrein

Tað finnast hópurin av føroyingum, sum eru útbúnir ella

undir útbúgving innan film og filmsgerð.

– Tá tú hevur eina útbugving er tað rættiliga upplagt, at tú arbeiðir innan tað økið, ið tú ert útbúgvinn í, og at fáa løn fyri tað. Men vit hava sum er onga reiðiliga vinnu innan filmsgerð í Føroyum, sigur Jákup Veyhe.

Hann heldur, at vit sakna ein politikk á økinum.

» Politikarar skilja ikki mekanismurnar, ið skulu til, fyri at gera ein film

– Politikarar síggja filmar sum øll onnur, men teir skilja ikki tær mekanismurnar, ið skulu til, fyri at gera ein film, sigur Jákup Veyhe.

Hann vísir á, at filmur og filmsgerð eru bæði mentan og vinna, og tað er kanska lættari at fáa ljóð fyri vinnuliga partinum.

– Eg vil siga, at vil tú nakað, so ger tú tað. Vilja vit t.d. eitt berghol – ja, so kemur tað. Tí haldi eg, at um vit vilja hava ein føroyskan spælfilm

árliga, so fáa vit tað. Eg vænti heilt víst, at vit fara at síggja virðið í tí. Tað hevði havt nógv at sagt, um vit høvdu eitt føroyskt Matador, ein føroyskan Olsen banda ella ein føroyskan Lars von Trier við sínum verkum at víst á. Tað hevði havt nógv at sagt fyri okkara sjálvsfatan, sigur Jákup brosandí.

Trý tilmæli.

– Nevndin í Klippfisk hevur í vikuni latið eitt álit til landsstýrismannin í vinnumálum, har vit koma við trimum tilmælum. Eitt er ein afturbering av peningi, ið útlendsk framleiðslufeløg brúka í sambandi við filmsgerð í Føroyum, og tað er nakað, vit kenna aftur frá londunum uttan um okkum. Tað næsta er ein filmsgrunnur, sum helst er tað mest týðningarmikla til-

mælið, og so at enda skjóta vit upp, at skipað verður fyri einum filmstiltaki á altjóða stóði einaferð um árið í Føroyum, antin einum filmsfestivali ella eitt skeið, sigur Jákup Veyhe.

50 ársverk

Hann heldur sum nevnt, at filmsgrunnurin er týðningarmiklasta tilmælið hjá teimum.

– Tað er ein mangul upp á framleiðslufeløg í Føroyum, og tað er eitt greitt tekin um, at tað ikki lønar seg at framleiða film í Føroyum, sigur Jákup Veyhe.

Og har nyttar einki at venda sær til Danmarkar eftir stuðli. Mentan er yvirtikið málsøki, so haðani fæst ikki eitt oyra.

– Dansk Filmsinstitut fær omanfyri 500 milliónir krónur um árið harav 350 milliónir verða nýttar at stuðla filmsverkætlanum.

Sjálvir hava Jákup Veyhe, Mikkjal Helmsdal og Jan Berg Jørgensen skotið upp, at goldnar verða 1,5 milliónir krónur í grunnin fyrsta árið, og at grunnurin síðani skal

vaksa við 500.000 krónum um árið í sjeý ár, so tað verða fimm milliónir krónur í grunninum.

– Tað svarar lutfalsliga væl til tað, sum okkara grannalond lata, sigur Jákup Veyhe.

Føroyingar hava sjálvandi ikki sama móguleika at fáa ein film at bera seg við atgongumerkjasølu aleina.

– Tann móguleikan hava danir, og sum dømi kann eg nevna, at filmurin, Klovner, gav so nógv í atgongumerkjasølu, at stuðulin bleiv afturgoldin. Tað gevur jú onga meining, at filmar, ið geva so stórt avlop, skulu varðveita stuðulin, sigur Jákup Veyhe

Ein føroyskur filmsgrunnur skal sjálvandi hava ávísar treytir, men tað týðningarmesta er, at grunnurin kemur.

– Verða okkara tilmæli fylgd, so trúgvi eg upp á, at okkara mál um 50 heiltíðarstørv í føroyskari filmsvinnu og ein fulltíðar føroyskur spælfilmur um tíggu ár, gerst veruleiki, sigur Jákup Veyhe.

leo@sosialurin.fo